

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Dispytatio XXIX. De Prædestinatione secundùm se.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

nisi causas naturales impediendo, & miraculose ut dixi, earum seriem intervertendo, succurri non potest. Quare Deus media generalia parando, baptismum scilicet pro iis & omnibus institucendo, totum fecit in hoc genere, quod ad ipsum ut Auctorem gratiæ pertinet. Adulto igitur non est

alius modus dandi gratiam, nisi actu illam eidem infundendo, parvulo dat baptismum ipso facto quod illum instituat. Id tamen fatendum, adultorum gratiæ magis proprie competere denominationem sufficientis, quam parvulorum, perfectiorique modo iis esse paratam.

Alio modo Deus dat adultis gratiam, alio modo parvulis.

DISPUTATIO XXXIX.

De Prædestinatione secundum se.

GRAVISSIMA hæc est, summæque contentione & conatu disputata in Scholis quæstio, utpote in qua difficultates varia, resque non apud Orthodoxos tantum, sed illos inter & sectarios controversæ discutiuntur. Nostri quippe temporis Novatores, ut in aliis plerisque ad Fidem spectantibus errant passim, suæque sibi cudunt dogmata, Veritati Ecclesiæque dogmatibus ac scitis opposita; ita nullibi peccant gravius, turpiusque hallucinantur, quam circa prædestinationem; qua in re doctrinam tradunt & rectæ rationi contrariam, & Deo, infinitæque ejus bonitati maximè contumeliosam. Afferunt itaque summum rerum omnium moderatorem, homines jam inde ab æternitate, suis quosque temporibus extituros intuitum, ad gloriam quosdam interminatæque cæli gaudia, alios ad æternos cruciatus inferniq; tormenta, suâ voluntate destinasse; quo, inquit, fixo irrevocabiliq; decreto circa hos posito, miseri mortales panas illas effugere nullo pacto possunt, sed veluti ferreâ necessitate & ineluctabili quodam fato in infernum præcipites ruent, illic æternum cruciandi: alii e contra, quo se cunque modo gesserint, vitamque etiam scelestissimè instituerint, ad decretam nihilominus sibi beatitudinem, cælique delicias fatali, ut ita dicam, felicitate pertingent. Hoc suo dogmate, quod & firmum maximè fixumque habent ipsi, & aliis credendum tradunt, homines ut in omni se vitiorum cæno voluent, & ut moribus sint perditissimis impellunt. Sic namque ex hac doctrinâ; ex his, inquam, jactis ab iis fundamentis secum quisque ratiocinatur: vel ex Electorum numero sum vel reproborum: si ex illorum, quotcunque me sceleribus flagitiisque contaminaverò, cælestis tamen me manet beatitudo, gaudiumque nullo unquam sine abrumpendum; si ex horum, etsi in omni me virtutum genere exercuero, nec cælum adipisci potero, nec horrenda illa inferorum supplicia devitare: atque hoc pacto & ad bonorum operum contemptum desperationemque adiguntur, & ad omnem nequitiam, subiectis veluti eorum mentibus flammis ac facibus instigantur. Ut ergo hic tam nefandus, humanæque generi perniciosus error ex hominum animis evellatur, Catholicam hac de re sententiam, Dei que benignissimam in nos voluntatem, ac suavisimum illius in hoc Prædestinationis negotio procedendi modum accuratè proponam.

SECTIO PRIMA.

In quo sita sit ratio Prædestinationis, & quis sit ejus terminus.

L
Destino &
Prædestino,
quid significent.

DESTINO juxta Auctoressum sacros, tum profanos idem sonat ac constituere, seu decernere: sic Cicero, Cum, inquit, eorum alteri Dionysius diem necis destinasset, id est constitisset: sic 2. ad Corinth. 9. vers. 7. ait Apostolus,

Vnusquisque prout destinavit in corde suo; hoc est statuit, seu decrevit. Hinc verbum Prædestino, in quo particula Præ antecessorem durationis denotat, ut cum aliis rectè advertit Vasquez hic, Disp. 87. cap. 5. unde Prædestinare idem est ac prædefinire, & præordinare, quod scilicet Deus ante, seu ab æterno decreverit atque ordinaverit, quæ facit & exequitur in tempore: juxta illud Sancti Augustini de Bono perseverantia, cap. 18. Prædestinasse est hoc præscisse, quod erat ipse facturus.

Prædestinare idem est ac præordinare.

In præ-

II. Prædestinatio laic summa idem est ac decretum.

In præsentem tamen Prædestinationem non pro quocunque decreto sumimus, ut interdum sumi solet; hoc namque sensu, etiam impiorum ob scelera prævisa ad pœnas æternas destinatio dicitur Prædestinatio. Sic tom. 3. loquitur S. Augustinus in Enchirid. cap. 100. ubi quosdam ait à Deo prædestinatos esse ad pœnam, alios verò benignè prædestinatos ad gratiam. Quo etiam modo prædestinationem accipit S. Fulgentius & alii, eamque electis iuxta & reprobis faciunt communem. Omnia denique, præter mala culpæ hoc sensu sub nomine prædestinationis comprehenduntur; circa peccata enim nullum habet Deus decretum ea faciendi, sed tantum præscientiam; imò ea prohibet, & tantum permittit.

III. Scribitur accepta Prædestinatione quid significet.

Hic ergo strictiùs loquimur de Prædestinatione, pro æterna scilicet rationalis creature ad beatitudinem destinatione efficaci, medioremque ad hunc effectum conducentium præparatione. De hac Prædestinatione loquitur Apostolus ad Romanos 8. v. 29. Quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui; ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos & vocavit: & quos vocavit, hos & justificavit; quos autem justificavit, illos & glorificavit. Hoc sensu Prædestinationem ut plurimum usurpant Theologi communi illa divisione, qua prædestinatos distinguunt à præscitis seu reprobis, eosque esse aiunt qui salutem ac beatitudinem re ipsa sunt adepturi; hos verò, qui minime.

Quo pacto differant prædestinati & præsciti.

IV. Volunt alii qui terminum Prædestinationis esse solam gloriam.

Ut autem hæc veritas magis innotescat, proximè que posita Prædestinationis acceptio clarius intelligatur: querendum, quis sit adæquatus & completus Prædestinationis terminus. Ockamus, Gabriel, & alii apud P. Vasquez hic, Disp. 89. num. 10. & 58. Prædestinationis terminum aiunt esse solam gloriam. Sed contra, Apostolus enim vocationem & justificationem sæpè docet spectare ad Prædestinationem; ergo non solam gloriam vult esse terminum Prædestinationis. Deinde ad Ephesios primo, v. 5. ait, Prædestinavit nos in adoptionem filiorum: hæc autem adoptio fit per gratiam; per hanc enim efficiuntur filii Dei adoptivi. Hoc etiam probant ea que statim ex S. Augustino, S. Thoma, & aliis producemus.

V. Alii contra solam gratiam esse aiunt terminum Prædestinationis.

Alii itaque e contrario affirmant terminum Prædestinationis esse solam gratiam: ita Durandus in 1. dist. 41. q. 1. Vasquez 1. p. d. 89. num. 59. & alii Cui etiam sententiæ non parum favet S. Augustinus lib. de bono perseverantiæ, cap. 14. dum Prædestinationem hoc modo definit. Prædestinatio est præscientia, & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur. Eandemque aiunt esse sententiam D. Thomæ.

VI. Gloria excludi nequit à termino Prædestinationis.

Cæterum gloriam à termino Prædestinationis excludi non posse, videtur manifestum: Apostolus enim ad Romanos 9. v. 23. sic habet: Ut ostenderet divitiis gloriæ suæ in vasa misericordiæ, que præparavit in gloriam. Actorum etiam 13. v. 48. dicitur: Crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Et hoc aperte probat communis illa doctrina Patrum ac Theologorum, quæ prædestinatos in hoc distinguunt à reprobis, quòd scilicet illi efficaciter electi sint ad gloriam; hi verò ad eam efficaciter non sint electi. Hoc amplius probabitur infra, num. 8. & nono.

VII. Gratia & gloria simul unum terminum Prædestinationis constituant.

Dicendum itaque in termino Prædestinationis nec gratiam solam, nec solam gloriam, sed utramque simul comprehendendi, & unum terminum illius adæquatam constituere. Hoc imprimis probatum est rejectione aliarum opinionum; si enim termi-

nus Prædestinationis non sit tantum gloria, ut n. 4. ostendimus contra primæ sententiæ auctores, nec tantum gratia, ut num. 5. & 6. probatum est contra assertores secundæ, constat manifestè Prædestinationem includere utramque.

Deinde hoc idem ostenditur ex S. Augustino lib. de correptione & gratiâ cap. 9. ubi loquens S. Doctor de Prædestinatis: Nullus, inquit, coram Deo è bono in malum mutatus fuit hanc vitam, quoniam sic est ordinatus, & ideo Christo datus, ut non pereat, sed habeat vitam æternam. Hoc idem affirmat Sanctus Fulgentius lib. 1. ad Monimum, cap. 8. & 10. Propterea, inquit, omnia & vocationis initia, & justificationis augmenta, & glorificationis præmia in prædestinatione semper Deus habuit. Idem aperte tradit S. Thomas in 1. dist. 40. q. 1. art. 2. Prædestinatio, inquit, est præparatio gratiæ in presenti, & gloriæ in futuro. Deinde hic, q. 23. a. 1. ad tertium, & q. 24. expresse affirmat prædestinationem esse ad vitam æternam, & gloriam. Hac etiam q. 23. a. 1. corp. sic habet: Ratio transmissionis creature rationalis in finem vitæ æternæ, prædestinatio nominatur. In eadem etiam questione a. 2. corpore sic habet: Prædestinatio est quadam ratio ordinis aliquorum in salutem æternam. Quæ aperte argere videntur, tam gratiam, quam gloriam in termino prædestinationis includi.

Hoc etiam probat illud Apostoli ad Romanos 8. v. 29. Nam quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui: quod frustra quis vel ad gratiam solam, vel solam gloriam retulerit. Tandem Concilium Tridentinum sess. 6. can. 17. Prædestinationem ad vitam appellat: docet ergo ad Prædestinationem gloriam etiam spectare, in quo tamen est præcipua difficultas, & non solam gratiam.

Quando itaque S. Thomas dicere videtur Prædestinationem spectare gratiam, loquitur de Prædestinatione inadæquate sumptâ; de mente enim ipsius, quando agit de Prædestinatione complete acceptâ satis constat ex numero octavo. Nec etiam urget, quod ex S. Augustino afferebatur num. 5. ubi Prædestinationem definiens ait: Prædestinatio est præscientia, & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur: hoc, inquam, non urget: dum enim S. Doctor ait eam esse præparationem beneficiorum, non excludit gloriam, quæ haud dubiè in præcipuo est beneficium computanda: quod confirmatur ex verbis immediate sequentibus, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur; nec enim homo est plene & perfecte à miseriâ liber, donec æternam salutem consequatur; & ut loquitur Apostolus, liberetur à servitute corruptionis, in libertatem gloriæ filiorum Dei. Unde hoc D. Augustini dictum confirmat potius nostram sententiam; præparatio enim beneficiorum, non solam gratiam complectitur, nec solam gloriam, sed utramque.

SECTIO SECUNDA.

Inquiruntur quedam circa naturam Prædestinationis.

QUÆRES primò, quos actus postulet prædestinatio, intellectuæne, an voluntatis, an utriusque? Hæc de eodem modo discurrendum, sicut supra, Disp. 37. sect. 1. num. præcipuè septimo procedendum diximus de providentiâ; & actus scilicet

VIII. Hoc idem ostenditur auctoritate Patrum.

Decet The. ma & gratiam & gloriam esse terminum Prædestinationis.

IX. Idem asserit Apostolus & Concilium Trident. quod gloriam.

X. Explicatio S. Thomæ circa terminum Prædestinationis.

Gloria est præcipuum beneficium.

Ad Rom. 1. v. 24.

Prædestinatio in actu intellectus includit, quædam voluntatis.

Requiritur
scientia
naturalis, &
media.

Includitur
etiam scientia
visionis.

II. Quid ex parte
voluntatis
Dei requiritur ad
Prædestinationem.

III. Non homines tantum
prædestinati
sunt, sed
etiam Angeli.

IV. Quomodo
Prædestinatio
differat à Providentia.

V. Imperium
practicum
non spectat
ad Prædestinationem.

VI. Prædestinatio
non lædit
libertatem.

scilicet intellectus requirere, & voluntatis. Ex parte intellectus requiritur in primis scientiam simpliciter intelligentiam, per quam, & gloria, & media ad illius adeptionem conducentia repræsententur ut possibilia. Deinde necessaria ad Prædestinationem est scientia conditionata, quæ perfectè sciat Deus quid in quibuscunque circumstantiis factura sit creata voluntas, ut eam certò ad finem dirigat, ac de rationali creaturâ suaviter secundum providentiæ leges disponat: si enim scientia media, seu conditionata necessaria sit ad communem providentiam, ut supra ostensum est, disp. 37. sect. 5. 6. 7. & 8. à fortiori necessaria est ad Prædestinationem, ut ibidem declaratum est sect. 5. & sequentibus. Tandem requiritur scientia visionis, utpote ad quam varii actus Prædestinationis in Deo consequuntur, ut postea videbimus.

Ex parte autem voluntatis requiritur, ut & finem hunc & media velit Deus prædestinatis, modo in sequentibus declarando. Id verò notandum, hanc Dei voluntatem, seu Prædestinationem; ad bona tantum extendi; nec enim alia prædestinat Deus, quam dona sui: quæ de causâ dixit S. Augustinus loco sectione præcedente citato, Prædestinationem esse præparationem beneficiorum, gloria scilicet, & gratiæ seu auxiliorum, per quæ à peccato originali tanquam à termino à quo, ad beatitudinem, seu visionem beatificam electi perducuntur.

In illâ ergo definitione Prædestinationis. Est præscientia & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicunque liberantur, loqui peculiariter videtur S. Augustinus de Prædestinatione hominum: ut enim notat S. Thomas hic, q. 23. a. 1. ad tertium, Angeli etiam fuerunt prædestinati, qui tamen nunquam peccarunt, nec fuerunt miseri. Ad Prædestinationem itaque ut sic non requiritur, ut quis fuerit in peccato, vel miseriâ, ut ibidem advertit S. Thomas. Dicit tamen possunt, etiam ii qui nunquam peccarunt, liberari, quatenus per præparationem gratiæ & auxiliorum, ita præveniuntur, ac præservantur, ut peccata vitantes consequantur beatitudinem.

Quæres secundò: quo pacto Prædestinatio differat à Providentiâ? Variæ inter utramque differentiæ recensitæ sunt supra, disp. 37. sect. 4. num. sexto, quas opus non est hic repetere.

Quæres tertio: utrum imperium illud practicum, Fac Hoc à nonnullis appellatum, spectet ad Prædestinationem? Respondetur negativè: sicut enim supra, disputatione illâ 37. sect. 1. num. 5. contra P. Granado & alios ostendi hujusmodi imperium non esse de ratione Providentiæ, ita hic dico non esse de ratione Prædestinationis.

Quæres quartò: quo modo Prædestinatio, cum sit efficax, non lædat libertatem? Respondetur nihil hac in re esse singulare in Prædestinatione, quod non sit in Providentiâ: quare eodem modo hic respondendum, sicut Disp. 37. sect. 3. num. 2. ad eandem quæstionem responsum est circa providentiam, ubi ostendimus per eam non lædi libertatem.

Quæres quintò: in quo præscientia differat à prædestinatione. Respondetur, si præscientia late sumatur pro scientia visionis, qua Deus ab æterno ea omnia novit, quæ in quacunque differentiâ temporis sunt futura, latius patet præscientia quam prædestinatio; hæc enim ut num. 2. dictum est, bonorum tantum est, illa bonorum juxta & malorum: peccata enim præscit Deus, non prædestinat. Ad quam rem appollit S. Leo Epistola 9. ad Petrum Antiochenum: Credo, inquit, Deum prædestinasse solum bonas præscivisse verò bona malaque. Imò, licet strictius adhuc sumatur præscientia, nempe pro scientia approbationis, qua Deus bona tantum scire dicitur, juxta illud Nescio vos, &c. quo sensu est genus in definitione Prædestinationis à S. Augustino tradita, Prædestinatio est præscientia & præparatio beneficiorum Dei, &c. Latius tamen, etiam hoc modo accepta patet, quam prædestinatio; ad omne enim illud, quod Deus facit (quod non potest non esse bonum) extenditur: Prædestinatio verò illos tantummodo effectus spectat, qui peculiari aliqua ratione ad electorum salutem ordinantur.

Quæres sextò: quo pacto differant dilectio & electio. Respondetur cum P. Suarez libro primo de Prædestinatione cap. undecimo, numero septimo. Erice hic, Disputatione vigesima-secundâ, n. 44. Tannero prima parte, Disp. tertia, quæst. secunda, dubio tertio, num. sexto & septimo, nec in re discrepat P. Arriaga hic, Disput. 34. sect. prima, num. 2. Respondetur, inquam, dilectionem esse quid absolutum, electionem vero quid respectivum, & connotare plures. Si ergo unicus tantummodo esset, cui Deus vellet gloriam, verè cum diligeret, cum vellet ei bonum, in quo situs est conceptus amoris, sicque propriissimè denominaretur dilectus, non tamen electus; eligere enim idem sonat, ac unum aut plures ab aliis seligere, seu aliis relictis, uni aut pluribus velle beatitudinem: qui proinde, hoc ipso, non dilecti tantum vocantur, sed etiam electi. Electio ergo in recto dicit dilectionem, seu ut Deus alicui velit beatitudinem, in obliquo connotat negationem similis volitionis respectu alterius: unde ad electionem requiruntur saltem duæ personæ, quarum una assumatur, altera relinquatur.

Quo sensu autem D. Thomas hic, q. 23. a. 4. dicat dilectionem & electionem antecedere Prædestinationem, dicitur postea. Ideo autem ibidem ait dilectionem esse ratione nostra priorem electione, quia dilectio est simplex; electio quodammodo composita; electio quippe ut diximus præter dilectionem, seu volitionem dandi gloriam uni, connotat negationem similis dilectionis, seu voluntatis dandi gloriam alteri, ac proinde est quid concretum, atque ex dilectione & negatione illa aliquo modo coalescit, sicque dilectio est quid simplicius, simpliciora autem sunt priora; qua de causâ, secundum Philosophos, in omni composito partes sunt priores toto.

VII. Præscientia & prædestinatio quomodo differant.

Scientia approbationis latius patet, quam Prædestinatio.

VIII. Dilectio & electio quomodo differant.

Non omnis dilectus, est necessarid electus.

Ad electionem, saltem duæ personæ requiruntur.

IX. Quædam alia de mltis S. Thomæ circa dilectionem, & electionem.